

Zondag 9 mei 1915 – enige editie

Zedelijk verval.

Onder dit opschrift stelt het Handelsblad van Antwerpen de vraag of sedert de toestanden in België veranderd zijn, in de harten van sommigen alle besef van mensenwaarde, van deftigheid, van zedelijkheidsgevoel is uitgedoofd.

Men zou bijna geneigd zijn, het te geloven, zegt het blad, zozeer groeien de berispelijke en strafbare daden in zekere volksstanden aan.

Om te beginnen hoeven wij slechts te wijzen op de eindeloze reeksen diefstallen, de een al brutaler dan de andere, sommigen vergezeld van aanslagen op de levens der bezitters, zoals wij er in de laatste drie of vier maanden te melden hadden, vooral in de Denderstreek, in de Borinage en in het Henegouwse centrum.

De feiten, die wij dagelijks zien plegen, in grote en kleine steden, in grote en kleine dorpen, kortom overal, zijn ten minste voor de 8/10 gepleegd uit louter boosaardigheid, niet uit armoede of nood, zoals men zou kunnen menen, maar alleen om kwaad te doen.

De omstandigheden, waarin zij worden gepleegd wijzen er genoeg op: de schuldigen of verdachten zijn allen kerels van lager allooi, galgenaas, dat de opbrengst van zijn diefstallen vermorst en verbrast.

Nog erger gaat het te Luik. Daar speelt men in een kamer naast de herbergzaal, tot een eind in de nacht, met houten blokjes, die geld vertegenwoordigen, en daar gaan de klanten kaalgeplukt naar huis, terwijl de zoon van de herbergier soms 400 F of meer gewonnen heeft.

Behoeven wij wel zo ver te gaan om voorbeelden te vinden?

Wel neen! Ga naar sommige Antwerpse buurten, in de namiddag, bij schoon weer; daar zult ge jongens vinden die met teerlingen bollen of “naar het kalleke schieten,” of de vette kaarten op de keldermond neerkletsen; ofwel haveloze, half geklede meisjes en vrouwen, die in het midden van de dag, ongekamd, ongewassen soms op het gaanpad zitten lotto te spelen.

Waar zij het geld vandaan halen?

Herinner u eens of ge 's morgens, wanneer ge voorbij een bureel ging waar onderstand aan werklozen wordt uitgedeeld, dezelfde tronies niet hebt gezien.

Maar vraag eens aan diezelfde mannen om u te helpen bij een verhuis, of een paar dagen in uw magazijn te werken, om uw plafond te komen witten; vraag aan die meisjes of vrouwen of zij bij uw vrouw mee willen werken aan de grote kuis.

Ge kunt het antwoord wel raden. Dan ben ik mijn “dop” kwijt. Zij trekken liever zestig centiemmen voor niets te doen dan twee of drie frank voor een dag arbeid.

Doch onder alle tekens van zedelijk verval is er geen erger, geen dat meer slachtoffers maakt dan de ontucht, en dit veelal door de schuld der slachtoffers zelf.

Van bevoegde zijde wordt naar een fel ingrijpen uitgekeken om die verderfelijke maatschappelijke kwaal, die de beste groeikrachten van een volk opslorpt uit de samenleving te weren, en in te gaan op de verwoestingen, die zij nog zou aanrichten.

Enigen zijn, te midden van het zedelijk kwijnende volk als apostels opgestaan om met woord en daad een beweging tot zedelijke wedergeboorte te verwekken.

De kerkelijke overheid heeft het zelfs nodig geoordeeld, de gepastheid en zedigheid in de kleding voor te schrijven aan degenen, die naar de kerk gaan.

Maar, wandel door de straten en zeg mij of de vreemdeling, die niet beter weet, niet moet denken, aan de uithangborden van sommige vrouwen en meisjes te oordelen, dat ten minste een derde van onze vrouwelijke bevolking tot de gepatenteerde lichte patrouille behoort.

Het jonge vrouwvolk, zegt een blad, floreert over de straat in toiletten, die zo niet ergerlijk zijn, dan toch niet stroken met de beroerde tijden.

Wij moeten dan ook menige Vlaamse vrouw streng vermanen, om haar te herinneren dat zij wel de macht heeft, haar waardigheid als vrouw met de voeten te treden, doch dat wij haar het recht ontzeggen ons aller waardigheid te versjacheren en te verkopen.

Wij zouden niet op het denkbeeld zijn gekomen de zaak te bespreken, zegt het blad, indien wij hadden gemeend dat het plaatselijke kwalen zijn.

Maar zij woekeren overal. Berichten van correspondenten en dagbladartikelen uit andere streken van het land klagen er ook over, en wijzen met spijt en verontwaardiging op dezelfde feiten.

De oorzaak?

Wie zal ze aanwijzen. Doch zou ze niet in de eerste plaats te zoeken zijn in het gebrek aan arbeid, aan overvloed van vrije tijd, aan het verderfelijke nietsdoen?

Men schrijft ons:

Het Algemeen Nederlands Verbond, tak Lier, heeft op de vergadering van zondag 18 april 1915 de wens uitgesproken van spoedige vrede, en met algemene stemmen de volgende motie aangenomen: wil er op de huidige oorlog werkelijk een volslagen vrede kunnen volgen, dan moet die vrede ook de zaak der verdrukke kleinere volken eens en voorgoed oplossen, voor Vlaanderen is zo het voorbereidend oogenblik gekomen, om ten aanzien van heel de wereld op de aanstaande vredesonderhandelingen, van Maas tot Noordzee de eendrachtige uiting te doen gelden van deze rechtmatige eis van alle ware Vlamingen:

Aan alle volkeren en vertegenwoordigers van het Vlaamse volk, die op de vredesraad zult beslissen over het lot van Europa's landen!!!

Aan de oorlog, die thans ten einde is, heeft naast de andere grote volkeren van Europa, ook het Vlaamse volk in verhouding een niet kleiner aandeel genomen, hebben de Vlamingen niet minder, dan welke strijders ook, blijk gegeven van heldhaftigheid en nederige plichtsbetrachting, heeft het Vlaamse land niet minder, dan welk ander, onder de wereldplaag geleden.

In naam der mensheid eigent het Vlaamse volk zich dan ook, te meer waar het enkel zichzelf betreft, het recht van spreken toe op de vergadering der volkeren, ook zijn stem te verheffen in het bestendigen van de toekomstige vrede. Zal deze vrede er werkelijk een ware zijn, zo zal zij dan ook een einde dienen te stellen aan de verdrukking der kleine volkeren, zullen de Vlamingen zich moeten

verheugen mogen in de vervulling van hun enige en heiligste wens: voortaan onder geen vreemde invloed te moeten lijden, eens en voorgoed een einde te zien gesteld aan de eeuwenoude strijd tussen Vlaanderen en Wallonië.

Gelijk elk ander in het huidige Europa, heeft het Vlaamse volk ook zijn eigen, tot ver in den vreemde bekende, nijverheid, handel, landbouw, kunst en letterkunde. Naast welk ander volk ook eisen de Vlamingen het recht, het hoogste recht van een volk, voortaan, van alle vreemde dwang vrij, onder eigen bestuur en in hun eigen Nederlandse taal, zichzelf op eigen krachten te kunnen ontwikkelen, eisen de meer dan vier miljoen Vlamingen eendrachtig, van Maas tot Noordzee, dat:

Uit deze oorlog, Vlaanderen herboren, in de vrede der toekomst Vlaanderen weer zichzelf zal worden!

Het Vlaamsche Nieuws meldt:

Om al de pogingen te centraliseren, die dienen aangewend te worden teneinde de Belgische handel en de Belgische nijverheid op te beuren, heeft de Duitse gouverneur-generaal, baron von Bissing, een economische commissie bij het generaal-gouvernement in België ingesteld.

Deze "Wirtschaftskommission", die een uitsluitende raadgevende strekking heeft, zal zich met kwesties van in- en uitvoerhandel bezig houden, met het douanewezen, het plaatsen van werklieden, de verbindingen, het vinden van afzetgebieden voor de nijverheid. Belgische en Duitse deskundigen en belangstellenden zullen hun zakenkennis ten dienste stellen. Men zal hen verzoeken, om hun advies in te dienen omtrent voorstellen met betrekking tot hun respectievelijke handel- of nijverheidstakken. Men hoopt, dat de

Belgische nijveraars met ijver aan een onderneming zullen meewerken, welke het algemeen welzijn van het land beoogt.

Naar de Brüsseler Zeitung mededeelt, zijn in België alle door de oorlog verwoeste spoorlijnen, bruggen enz., thans door de Duitsers hersteld; ook met de aanleg van nieuwe strategische spoorlijnen is begonnen. Op alle Belgische spoorlijnen is het bedrijf op 1 mei II. volgens de dienstregeling weer begonnen.

De Duitse gouverneur-generaal in België heeft het gebruik van de Franse taal in het ambtelijk briefverkeer met de Belgische overheden verboden.

Het Belgisch informatiebureau verneemt uit Havre:

Volgens een officieel rapport, door de Belgische regering ontvangen betreffende de krijgsverrichtingen in Katanga (Belgisch Kongo), hebben de Belgische troepen geen enkele ernstige slag behoeven te leveren.

In Rhodesië heerst volkomen rust.

Op de westelijke oever van het Tanganyikameer hebben de Duitsers nu en dan onbeduidende aanvallen gedaan, zonder een ernstige troepenontscheping te wagen. Nu de droogte ingetreden is zal een dergelijke onderneming nog moeilijker worden. De Duitsers hebben voor het ogenblik trouwens slechts twee sleepboten tot hun beschikking. De stoomboot Hedwig von Wasmann werd namelijk in februari door Belgische geschut van 10 driemaal getroffen bij een poging tot het aan land zetten van troepen, zodat zij slechts met grote moeite de Duitse oever weer kon bereiken.

Sindsdien hebben de Duitsers geen enkele stoomboot meer in gebruik. Het grote stoomschip Graf Gotzen, dat op 15 november II. in

dienst moest treden, heeft Kigoma nog niet verlaten. Het is meer dan waarschijnlijk, dat de machines voor deze boot bestemd niet tijdig, voor de blokkade der kust, te Dar-es-Salam konden komen.

De voornaamste punten van de Kongolese Tanganyikaoever zijn in alle geval goed versterkt door kanonnen en machinegeweren.